

Тема самостійної роботи

*Основні етапи розвитку педіатрії.
Складання етапів розвитку
педіатрії.*

Викладач Безгінова О.В.

- **Педіатрія** – (від грецького *paídos* – дитина, *iatreia* - лікування) – “Є наука про відмінні особливості в будові, відправленнях та захворюваннях дитячого організму і базованого на цих особливостях збереження здоров’я і лікування захворювань у дітей”.
- (С.Х. Хотовіцький, 1836 р., Педіатрика”).

- **Педіатрія** – наука про здорову і хвору дитину;
  - це вся медицина, зсунута у дитячий вік;
  - одна з найважливіших галузей медицини, яка займається профілактикою і лікуванням захворювань дитячого віку;
  - це галузь медицини, яка відповідає за майбутнє суспільства, його перспективу

Етапи розвитку педіатрії

- I. Дореволюційний етап:
  - слабкий розвиток педіатричної науки на Україні;
  - догляд за новонародженими і хворими дітьми протягом віків був справою бабок – повитух;
  - народжуваність і приріст населення на Україні були високими поряд з високою дитячою смертністю;
  - відсутність медичної допомоги, поширеність повір'їв, пересудів, антисанітарні умови догляду за новонародженими і хворими дітьми.

- Петро I вважав справою державного значення діяльність монастирів по догляду за сиротами і незаконнонародженими дітьми.
- М.В. Ломоносов поставив боротьбу з дитячою смертністю на державний рівень; зробив спробу науково обґрунтувати раціональні заходи по боротьбі з дитячою захворюваністю і смертністю.

Перша половина ХІХ ст. функціонування вільноекономічного товариства:

- Пропаганда віспоцєплення;
- Вивчення питання дитячої захворюваності і смертності;
- Видання "Керівництва до виховання, утворення і збереження здоров'я дітей" Кіндратія Грума.
- Випуск газети "Друг здоров'я" з статтями по догляду за дитиною, по дитячих захворюваннях та їх лікуванню.

- 30 – 40-і роки ХІХ ст. – виникнення педіатрії як самостійної галузі медицини.
- 1834 рік – в Петербурзі відкрилась *перша дитяча лікарня (Миколаївська)* – одна з перших у світі дитячих лікарень

Степан Хомич Хотовіцький (1796 – 1885 рр.)

- Перший російський педіатр.
- Народився у с. Красиліві Хмельницької області.
- Вперше викладав педіатрію, як окрему галузь клінічної медицини на кафедрі акушерства, жіночих і дитячих хвороб в Медично – хірургічній академії в Петербурзі.
- В 1836 році написав перший російський посібник по дитячих хворобах “Педиятрика”.
- 1865 рік - в Медично – хірургічній академії організована перша в Росії кафедра дитячих хвороб з клінікою на 10 ліжок на чолі з професором Флорианським

К.А. Раухфус – батько будівництва дитячих лікарень.

- Описав клініку вроджених вад серця;
- створив дитячу оториноларингологію;
- описав ряд нових захворювань і симптомів.
- У 1887 році за його проектом в Москві була збудована дитяча лікарня (сьогодні лікарня ім. І.В. Русакова).

Ніл Федорович Філатов (1847 - 1902) – батько клінічної педіатрії.

- Професор дитячої клініки Московського університету.
- Написав посібник “Семиотика и диагностика детских болезней”.
- У 1885 р. описав висівкоподібне лущення на слизовій оболонці щік і губ при кору.
- Вперше описав скарлатинозну краснуху;
- описав клініку “ідіопатичного запалення шийних лімфатичних залоз” (Інфекційний мононуклеоз).

Ніл Федорович Філатов

Микола Петрович Гундобін (1860 - 1908)

професор Військової медичної академії
Петербурга;

- Перший педіатр, який детально вивчив анатоמו – фізіологічні особливості дитячого організму.
- Написав "Особенности детского возраста" (1906 р.).
- Засновник товариства "Союз боротьби з дитячою смертністю в Росії" (1904 р.)

Іван Вісаріонович Троїцький

- Один з перших педіатрів на Україні;
- працював у Київському, Харківському, Катеринославському університетах.
- з 1885 р. працював приват – доцентом курсу дитячих хвороб Київського університету.
- Розробив дози лікарських речовин для дітей згідно з їх анатоомо – фізіологічними особливостями.

- Описав клініку паротиту у дітей.
- Використовував експеримент як метод вивчення клінічної медицини.
- Виділив соціальні умови як фактор, який визначає розміри захворюваності і смертності.
- Велику увагу приділяв профілактиці захворювань.
- Вивчав розлади травлення, харчування, обміну речовин, та нервової системи.

Післяреволюційний етап:

- **1924 р.** – створений Київський науково – дослідний інститут охорони здоров'я дітей і підлітків, який у 1929 році перейменований на Київський НДІ ПАГ.
- **1930 р.** – відкриття педіатричних факультетів при Київському, Вінницькому, Донецькому, Одеському медінститутах.
- **1936 р.** – вийшов перший номер журналу ПАГ.

- **1959 р.** – заснована кафедра педіатрії Тернопільського медінституту;
- **1987 р.** – у м. Тернополі проходив VIII з'їзд педіатрів України;
- **1997 р.** – (квітень) Тернопільський медінститут перейменовано на Тернопільську медичну академію ім. І.Я. Горбачевського;
- **1999 р.** – утворена кафедра пропедевтики дитячих хвороб з медсестринством у педіатрії.

Видатні українські педіатри:

- **Амбодик – Максимович Нестор Максимович** (1744 – 1812 р.) – доктор медицини, засновник вітчизняного акушерства, педіатрії, фармакогнозії.
- **Бунгер Християн** (1774 – 1857 р.) – один з перших відомих педіатрів Києва початку ХІХ ст. , доктор медицини, написав “Про епідемічні захворювання”.

- **Ліпський Олександр Лукич** – український педіатр, доктор медицини. Вивчив клініку дитячих хвороб. Докторська дисертація присвячена мікроскопічній будові кишкового каналу, написав монографію “Про фіброзне (крупозне) запалення зіву у дітей”.
- **Кисель Олександр Андрійович** (1859 – 1938 р.) – народився у Києві, працював у ІІ Московському медінституті. Опублікував більше 600 праць, присвячених ревматизму, інфекційним захворюванням у дітей, вперше описав хронічну інтоксикацію при туберкульозі, критерії ревматизму, глистяну інвазію; багато уваги приділяв санаторно – курортному лікуванню дітей.

● **Аркавін Яків Сергійович** (1865 – 1930 р.) –

Працював у місті Харкові, опублікував більше 30 праць з проблем штучного вигодовування дітей, боротьби з дитячою смертністю на ґрунті розладів харчування. Засновник неонатології на Україні.

Російські педіатри:

- **Сперанський Георгій Несторович** – помер в 1969 році у віці 96 років, редактор журналу “Педіатрія”;
- Багато уваги приділяв патології дітей раннього віку; пневмонії, сепсису;
- Розробив класифікацію гломерулонефриту;
- По його ініціативі була відкрита у Москві у 1908 році перша консультація для дітей грудного віку;
- Був директором Центрального науково – дослідного інституту охорони материнства і дитинства; член кор. АН СРСР;
- Написав “Підручник захворювань дітей раннього віку”;
- Очолював Всесоюзне наукове товариство дитячих лікарів

Тур Олександр Федорович (1894 - 1974)

- Багато уваги приділяв вигодовуванню дітей раннього віку, рахіту, дитячій гепатології;
- З 1930 року очолював кафедру шпитальної педіатрії в Ленінградському педіатричному медичному інституті;
- Написав перші книги з дитячої гематології, фізіології і патології дітей періоду новонародженості;
- Видав підручник "Пропедевтика дитячих хвороб", "Довідник з дієтетики дітей раннього віку";
- Написав монографію "Рахіт".

Маслов Михайло Степанович (1885 - 1961)

- Очолював кафедру педіатрії Ленінградської Воєнно – медичної академії з 1921 року;
- блискучий клініцист і дослідник;
- створив нові патогенетичні концепції дитячих захворювань, запропонував нові підходи до їх лікування;
- написав книги: “Основи вчення про дитину”, “Діагноз і прогноз дитячих захворювань”, “Клінічні лекції з факультетської педіатрії”.

Педіатри України радянського часу:

- Член – кореспондент АМН СРСР, Олена Миколаївна Хохол;
- Академік Олена Михайлівна Лук'янова;
- Член – кореспондент НАН, АМН України, РАМН, проф. В.М. Сідельников;
- Член – кореспондент АМН України, заслужений працівник Вищої школи Іван Семенович Сміян;
- Професори: У.М. Руднєв, С.І. Ігнатова, А.А. Андрущук, Б.Я. Резник, П.А. Єренков.

Сучасні педіатри України:

- **Академік Олена Михайлівна Лук'янова** – директор Інституту педіатрії, акушерства і гінекології АМН України, академік НАН; Російської АМН; д.м.н., проф.
- **Валентина Дмитрівна Отт** – головний республіканський дитячий дієтолог.
- **Віталій Григорович Майданник** – завідувач кафедри педіатрії № 4 Національного медичного університету ім. А.А. Богомольця.

Лук'янова О.М.

Отт В.Д.

Ю.Г. АНТИПКИН, зам. директора ИПАГ
АМН Украины, чл.-корр. АМН Украины,
д-р мед. наук, проф.

Л.И. ОМЕЛЬЧЕНКО, зам. директора ИПАГ
АМН Украины, д-р мед. наук, проф.

М.Ф. ДЕНИСОВА, руководитель отделения гастроэнтерологии ИПАГ АМН Украины, д-р мед. наук, проф.

В.Ф. ЛАПШИН, руководитель отделения реабилитации детей, ИПАГ АМН Украины, д-р мед. наук

Дякую за увагу